

Noordhollands Dagblad

Maarten Peters houdt zich al 25 jaar bezig met verhalen over oorlog, hoop én vrede. Ook rond de komende Dodenherdenking verzorgt de Zaandammer weer speciale optredens

FOTO CEES HARTMAN

Zingen over oorlog

→ REGIO 8-9

ERFGOED

'Het wordt langzaam Disneyland'

Het bestuur van vereniging De Zaanse Molen moet **opstappen**, vindt lid en ondernemer Philip Hofmeijer. Hij is woedend dat molenaarsfamilie Kempenaar uit verfmolen De Kat wordt gezet en zet zich fel af tegen de plannen voor een toegangsticket.

→ REGIO 1

Rapport CBS naar gevolgen beleid van president Trump

Importheffing kost tien miljard

Valentijn Bartels

Den Haag ■ De importheffingen die de Amerikaanse president Donald Trump heeft aangekondigd, zorgen voor hogere handelskosten en veel onzekerheid. Bovendien dreigt de Nederlandse economie miljarden euro's schade te lijden.

Dat blijkt uit een studie van het Centraal Planbureau die vandaag wordt gepubliceerd. Het bruto binnenlands product komt door de aangekondigde heffingen naar verwachting eind volgend jaar 1 procentpunt lager uit, blijkt uit het onderzoek. Dat komt overeen met een schade van zo'n tien miljard euro.

Vergelijkbaar

Het CPB onderzocht twee scenario's: de eerste gaat enkel uit van de door Trump aangekondigde heffingen van 20 procent. In het tweede scenario reageren daar bovenop alle getroffen landen met een heffing van gelijke hoogte op invoer vanuit de VS. De effecten op economische groei zijn vergelijkbaar als landen terugslaan met invoerheffingen voor de VS, concluderen onderzoekers.

„In beide scenario's valt de bbp-groei voor lopend en komend jaar bij elkaar 1 procentpunt lager uit”, staat in het onderzoek. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn lagere handel en minder investeringen. „De Nederlandse uitvoer daalt op korte termijn zichtbaar maar beperkt, omdat slechts 5,9% van de getroffen goederenexport de VS als bestemming heeft.” Daarnaast heeft de VS deze producten voorsnog wel nodig omdat er niet direct een alternatief is.

Onzekerheid

Toch zien onderzoekers schadelijke effecten. „De grote onzekerheid rond de (mogelijke) invoering van invoerheffingen en geopolitieke verschuivingen beïnvloedt de Nederlandse economie minstens even sterk. Onzekerheid trekt een grote wissel op bedrijfsinvesteringen: als gevolg van de huidige toename van de onzekerheid dalen de bedrijfsinvesteringen met 5% in een jaar.” Ook waarschuwt het CPB dat terugslaan veel onzekerheid met zich meebrengt en dat gevolgen mogelijk worden onderschat. „Vooral wanneer dit voor de VS aanleiding geeft om nog hogere invoerheffingen in te voeren of hiermee te dreigen.”

De lage dollarkoers is een opsteker voor Nederland, ziet het CPB. „Voor Nederland betekent dit juist dat importeren goedkoper wordt en de inflatie een fractie lager uitkomt, zelfs wanneer de Europese Unie terugslaat met importheffingen. Deze heffingen verhogen Nederlandse invoerprijzen, maar het effect hiervan op inflatie is beperkt.”

Onderzoekers gaan uit van aanpassingen aan de Nederlandse en Amerikaanse economie, waardoor de gevolgen op lange termijn klein zijn. „Het effect op het bbp in zowel de VS als Nederland beperkt tot een daling van enkele tienden procenten. Langer aanhoudende hoge onzekerheid zou dit effect kunnen vergroten.”

Het kabinet hoopt nog altijd aangekondigde heffingen van tafel te krijgen of te beperken. Minister Klevver (Buitenlandse Handel) riep onlangs op het hoofd koel te houden. „De besluiten volgen elkaar snel op, dus het is soms ook goed om niet te snel te reageren”, zei hij eerder. „Het ene moment hebben we twintig procent tarieven, een moment later hebben we tien procent tarieven.”

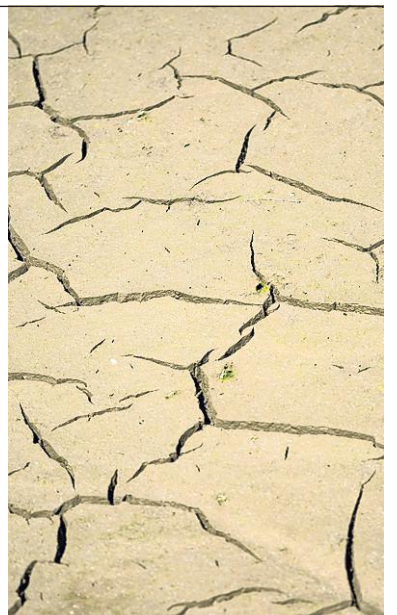
→ Voorop 4: Matige groei Nederlandse economie

ALARMFASE

Droogte in Nederland

In natuurgebieden stijgt het risico op **brand** razendsnel en landbouwgrond dreigt te verzilten. In Zuid- en Noord-Holland geldt het hoogste waarschuwingniveau.

→ VOOROP 2-3

GERESTAUREERD

Terreur rond oorlogsfilm

De film 'Het meisje met het rode haar' uit 1981 keert in gerestaureerde vorm terug op het witte doek. Regisseur Ben Verbong kijkt met **gemengde gevoelens** terug op het maken van de film: terreur vanuit bepaalde groepen zorgde ervoor dat hij zelf moest onderduiken.

→ WIJZER 14-15

Maarten Peters op het podium

FOTO WIM EGAS

INTERVIEW Muzikale reis voert Zaanse singer-songwriter Maarten Peters naar eigen stad

‘Zingen over de oorlog is belangrijker dan ooit’

Bijna als vanzelfsprekend zet hij zich weer schrap. Al meer dan een kwart eeuw houdt theatermaker en singer-songwriter Maarten Peters zich bezig met verhalen over oorlogstragedies, hoop én vrede. Met als rode draad: de Tweede Wereldoorlog. Ook rond de komende Dodenherdenking verzorgt Peters weer speciale optredens, onder meer op podia in Alkmaar en zijn woonplaats Zaandam. „Zingen over de oorlog is belangrijker dan ooit.”

Carlo Nijveen
carlo.nijveen@mediahuis.nl

Zaandam ■ Als Maarten Peters op deze doordeweekse ochtend het nieuws over een Russische aanval op de Oekraïense hoofdstad Kyiv tot zich laat doordringen, kan hij wel janken. ‘Weer flink wat doden en gewonden’, is de boodschap. Veel tijd om de narigheid te verwerken, heeft de Zaandammer niet. Want bij de muzikale reis waarmee hij sinds 1999 doende is – de liederencyclus Bevroren Tranen – staan er dus volgende optredens te wachten.

Terwijl het geweld in Oost-Europa aanhoudt, is Peters doende met de laatste voorbereidingen voor zijn deelname aan het herdenkingsevenement ‘Theater na de Dam’. Dat voert hem op zondag 4 mei naar het Zaantheater. Een van de zelfgeschreven songteksten die hij daar zal uitvoeren, is getiteld ‘Stilte’. In dat lied beschrijft Peters onder meer zijn emoties tijdens een bezoek aan de voormalige woning van een Joods echtpaar in Arnhem.

„Het verhaal van dat echtpaar is zeer tragisch. Ze doken tijdens de

Tweede Wereldoorlog onder, maar zijn verraden en weggevoerd naar Auschwitz. De man van het stel bezweek na zo’n tien maanden in een werkkamp door uitputting. Zijn vrouw was voor hun deportatie zwanger geraakt en werd slachtoffer van de beruchte kamparts Josef Mengele. Hij aborteerde haar kind en voerde medische experimenten op haar uit. Bij de vroegere woning van het paar ligt een zogenoemde Stolperstein, een speciaal herdenkingsmonumentje.”

Compositie

Dat monumentje maakt sinds kort deel uit van het landelijke project ‘Struikelstenen in Muziek’. De initiatiefnemers van dit project vroegen artiesten uit alle twaalf Nederlandse provincies om het verhaal achter een struikelsteen om te zetten in een compositie. De Stolpersteine zijn her en der in Nederland te vinden, bij huizen van door de nazi’s omgebrachte oorlogsslachtoffers. Omdat Peters in Gelderland is geboren, kreeg hij het herdenkingsmonumentje bij de vroegere woning van het Joodse paar uit Arnhem toegewezen.

„Er is geen naam op te lezen, zoals op andere struikelstenen. Want dit monumentje is voor het

Het verhaal van dat Joodse paar en hun kind is bijna niet na te vertellen

vermoorde kind van het stel. Het huis van het echtpaar is er inmiddels niet meer. Ik ben naar Arnhem gereden, bij dat steentje gaan zitten en heb er foto’s gemaakt. Om zo inspiratie op te doen. Maar een songtekst kwam nog niet. Totdat ik vanuit het openstaande raam van een woning aan de andere kant van de straat de stem hoorde van een vrouw. Ze was bezig met haar pasgeboren kind, werd me duidelijk. Er klonk ook muziek, uit een

speeldoosje. Ik besepte dat het verhaal over dat Joodse paar en hun kind bijna niet is na te vertellen. Er zijn eigenlijk geen woorden voor, zo triest is het. Over dat gevoel zing ik in het lied ‘Stilte’. En in het lied is een melodietje te horen, dat is gecomponeerd voor dat mensenkind. Met de klanken van een speeldoosje.”

Niet alleen in de eerste weken van mei ruimt Peters in zijn artistieke leven veel plek in voor gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zo trad hij eerder dit jaar op bij de Nationale Holocaust-herdenking in Amsterdam en zong hij bij de onthulling van het Holocaust Namenmonument in de hoofdstad – in september 2021 – twee eigen composities.

‘Nooit meer’

„In mijn jeugd ging ik met mijn hele familie elk jaar op 4 mei naar het Engelse kerkhof in Nijmegen, waar ik toen woonde. Op die begraafplaats lagen gesneuvelde geallieerde militairen, onder wie de 20-jarige Billy Watkinson. Mijn grootvader had Billy’s graf geadopteerd. Naderhand nam m’n moeder het van hem over. Wij wandelden samen naar het kerkhof, legden er bloemen neer en luisterden naar

toespraken die daar werden gehouden. Vaak vielen daarbij de woorden: Nooit meer. Die woorden zijn me bijgebleven. Later, toen ik ze bij een andere gelegenheid weer hoorde, dacht ik: ‘Het is niet genoeg om alleen maar ‘nooit meer’ te zeggen’. Je moet er ook iets voor doen. Ik kan liedjes schrijven. Dus besloot ik om vanaf dat moment elk jaar een liedje te schrijven waarmee ik herdenken tastbaar wil maken.”

Peters vervolgt: „Herdenken is en blijft in mijn ogen enorm belangrijk. Als we daarmee zouden stoppen, dan wordt de kans groter dat mensen de oorlog gaan bagatelliseren. Een aantal jaren geleden zat ik na een optreden in kamp Westerbork op de terugweg in de auto naar de radio te luisteren. Een professor die werd geïnterviewd suggereerde dat we in de toekomst minder grootschalig bij de Tweede Wereldoorlog moesten stilstaan. Oorlogsslachtoffers en andere nauw betrokkenen konden onderling ook wel herdenkingen houden, vond hij. Ik dacht: Hoe kun je zo iets zeggen? Juist die mensen zijn nog dagelijks bezig met de gevolgen van de oorlog. Het minste dat we kunnen doen, is elk jaar op 4 mei een arm om hen heen slaan.”

De confrontatie met televisie-

Het is niet genoeg om alleen maar ‘nooit meer’ te zeggen

beelden van de Kosovo-oorlog – eind jaren negentig – sterkten Peters alleen nog maar meer in zijn overtuiging. „Op de Amerikaanse nieuwswazer CNN zag ik opnames van een trein vol vluchtelingen. Die beelden deden mij denken aan andere treinen. De treinen waarmee Joden, zigeuners en medegeporteerden tijdens de Tweede Wereldoorlog werden weggevoerd. Zo is de songtekst voor mijn lied ‘De treinen hebben kleur’

ontstaan. Verschillende artiesten, onder wie Freek de Jonge, Boudewijn de Groot en de Margriet Eshuijs Band, zouden benefietconcerten gaan geven om geld in te zamelen. Voor het Rode Kruis, om de vluchtelingen in Kosovo te helpen. Toen we daarmee bezig waren, hoorde ik op een gegeven moment iemand zeggen dat men een beetje ‘Kosovo-moe’ begon te worden. Ik was stomverbaasd. Ongelooflijk.”

Verzet

Peters bezingt niet alleen de geschiedenis van Joodse gedeporteerden. In de liedjes die deel uitmaken van zijn cyclus Bevroren Tranen schenkt hij ook aandacht aan andere facetten van de Tweede Wereldoorlog, waaronder het verzet. En met het nummer ‘Wat zou ik doen?’ belicht hij de dunne scheidslijn tussen ‘goed’ en ‘fout’. „In het lied Vergeving of vergelding, dat ik voor Liesbeth List heb geschreven, gaat het daar bijvoorbeeld ook over. Maak ik een vuist, of geef ik een hand? Om die vraag draait het.”

Tijdens optredens bij oorlogsherdenkingen, zoals op 4 mei in Zaandam, blikt de 65-jarige singer-songwriter dus zeker niet alleen terug. „Ik maak in de voorstelling

eveneens een verbinding met de tijd waarin wij nu leven. Daarom zal er gedurende het concert in het Zaantheater naast oude beeldfragmenten ook een collage zijn te zien met beelden van actuele conflicten: de oorlogen in Oekraïne en Gaza.”

„Na een optreden in kamp Westerbork ben ik bevriend geraakt met ex-verzetstrijder Truus Mengers, die tijdens de oorlog samenwerkte met Hannie Schaft. Ze kwam na het concert naar mij toe en zei: ‘Jouw muziek ontdooit het verdriet in mijn hart. Zo ben ik op de titel van mijn liederencyclus Bevroren tranen gekomen. In een van de gesprekken die Truus en ik in de jaren daarna voerden, vroeg ik haar of zij geloofde dat het ooit goed zou komen met de wereld. Ze keek mij aan en zei: ‘Ja. Want de goede mensen, de mensen die géén oorlog willen, zijn in de meerderheid. Kijk maar naar ons, wij zijn al met z’n tweeën. We hoeven er alleen nog maar een derde bij te zoeken’. Aan die woorden van Truus hou ik mij sindsdien vast. Daarom gaat deze voorstelling van het donker naar het licht, van wanhoop naar hoop. En probeer ik duidelijk te maken dat wij er met elkaar voor kunnen zorgen dat ‘nooit meer’ waarheid wordt.”

Optredens

Maarten Peters treedt op zondag 4 mei dus op in het Zaantheater. De voorstelling begint om 21 uur. Twee dagen daarvoor is hij eveneens te horen en zien op het podium van het Alkmaarse theater De Alkenaar (aanvang: 20.15 uur). De theatermaker en singer-songwriter schrijft niet alleen voor zichzelf. Ook veel andere Nederlandse artiesten, onder wie Rob de Nijs, Liesbeth List en zijn in 2022 overleden partner Margriet Eshuijs, hebben teksten van hem gezongen.